

# דברי השירה

וידבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תמס (דברים לא)

**מתורת מורינו רבי יהודה אריה הלוי דינר שליט"א**

**רב ביהכ"נ 'דברי שיר' ואזור מרכז ב"ב**

נערך ע"י א.ח.ב. • ניתן לקבל הגליון במייל mdh036194741@gmail.com

נודה מאד לכל מי  
שיכול לסייע  
בכיסוי  
הוצאות התדפוס.  
להנצחות  
לע"ג וכו' ב,  
נא לפנות למייל  
mdh036194741  
@gmail.com  
או בטל'  
0527129867

## פרשת ויקהל

### שמירת שבת מביא ברכה לכל השבוע

"ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה" (ל"ה - ב').

בספר דרכי מוסר לרבי יעקב נימן זצ"ל כתב שמרומז כאן בפסוק שעל ידי שמירת שבת יש סגולה לפרנסה שלכל ימי השבוע, ומביא שם מעשה ששמע ממון חפץ חיים זצוק"ל, שפעם הגיע החפץ חיים למקום מסוים והיה שם אחד שהיה מפעיל בית חרושת בשבת, והחפץ חיים אמר לו שיחדל מלחלל את השבת, אמר לו אותו אחד שכל יום שהוא פותח את המפעל הוא מרוויח ארבע אלף רובל והוא לא רוצה להפסיד את זה, אמר לו החפץ חיים שבפסוק כאן מבואר שרק על ידי שמירת שבת יש ברכה בששת ימי המעשה, ואם הוא לא יסגור בשבת הוא עלול להפסיד את הכל, ואותו אחד זלזל בדברי החפץ חיים ואמר 'וכי יש בכח פסוק בתורה להפסיד ממני את כל רכושי?', וזמן קצר לאחר אותה שיחה עם החפץ חיים נכנסו הבולשביקים לרוסיה ושללו את כל הרכוש של אותו יהודי, ובקושי הצליח להימלט ולהישאר בחיים בעירום וחוסר כל, ואז הוא שלח מכתב לחפץ חיים שעכשיו הוא רואה איך באמת על ידי פסוק אחד בתורה הוא הפסיד את כל רכושו...

ובזוהר הקדוש [ואומרים זאת בזמירות] כתוב 'דכלהו שיתא מניה מתברכין' - שכל הברכה שיש במשך השבוע מגיע משבת קודש, ובעז"ה על ידי שנקפיד לשמור את השבת יותר בדקדוק ההלכה נזכה שיהיה לכל אחד ואחד שפע בפרנסה.

ושמעתי מעשה נורא בשתי אחים, שבאמצע שבת הם קיבלו התראה שפרצו לחנות התכשיטים שבבעלותם, תחילה חשבו על כל מיני התיירים לקרוא לגוי וכדו', אבל מיד התחזקו בשמירת שבת בשלימות בלי שום הקלות, ומיד במוצאי שבת נסעו לחנות, ואכן בהגיעם למקום הם רואים שפרצו לחנות, והם נכנסו לראות מה היו הנזקים, ומגלים בתוך החנות שוטרים שמיד שאלו אותם איפה הייתם כל הזמן, ענו להם האחים שאצלם שמירת השבת יותר חשובה מכל דבר אחר, ורק לאחר צאת השבת הם יכלו להגיע, ואז סיפרו להם השוטרים שאותם שודדים שפרצו לחנות היו חמושים בנשק, והם הודו בחקירות שבכוונתם היתה לחכות לבעלים שיבואו לחנות ולאיים עליהם שיפתחו את הכספת, ולאחר שפרצו הם המתינו והמתינו שתבואו, ובניתיים כבר משטרה הזדמנה למקום ועצרה אותם, זכות שמירת השבת שמרה עליהם ועל ממונם שלא יאונה להם כל נזק.

### אחדות מביא את השכינה

"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל..." (ל"ה - א').

בספר אמת ליעקב להגר"י קמניצקי זצ"ל כותב הערה נפלאה, דהנה במעמד הר סיני היו עם ישראל באחדות גמורה, וכמש"כ ברש"י בפרשת יתרו (י"ט - ב') בד"ה ויחן שם ישראל 'כאיש אחד בלב אחד', ומאידיך בחטא העגל מצינו שעם ישראל היו בפירוד וכמש"כ בירושלמי (סנהדרין פ"י ה"ב) 'תני רשב"י שלשה עשר עגלים עשו ישראל ואחד דימוסאי לכולן [שהעגל ה"ג היה משותף לכולם], ומה טעמא [מנין], 'ויאמרו אלה אלקיך ישראל - הרי לשנים עשר שבטים, זה אלקיך [נחמיה ט' - י"ח] - הרי דימוסאי אחת לכולן, וכעת שמשה רבנו בא לצוות את עם ישראל על עשיית המשכן, בהכרח היה לאחד שוב את כל עם ישראל, מפני שיסוד המשכן היה להשראת השכינה, וכמו שכתב הרמב"ן בפרשת תרומה 'סוד המשכן הוא שיהיה הכבוד אשר שכן על הר סיני שוכן עליו בנסתר', וא"כ זה רק על ידי שעם ישראל יחזור להיות כאיש אחד בלב אחד, ולכן כאן הדגישה התורה "ויקהל משה את כל עדת ישראל" והיינו שמשה רבנו חזר ואיחד את כל כלל ישראל, כדי שיהיו ראויים להשראת השכינה במשכן.

והדברים מפורשים בפסוק בפרשת וזאת הברכה "ויהי בישרון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל" ופירש רש"י שם 'בהתאספם יחד באגודה אחת ושלוש ביניהם הוא מלכם, ולא כשיש מחלוקת ביניהם'.

וכן מצינו בפורים שהמן הרשע טען לפני אחשורוש "ישנו עם אחד מפזר ומפרד בין העמים בכל מדינות מלכותך", ויש לפרש שכוונתו היתה לומר לאחשורוש שאין לו מה לפחד מגזירות על עם ישראל מפני שהם נמצאים בפירוד וח"ו אין השכינה שורה בהם, וכנגד זה אמרה אסתר למרדכי "לך כנוס את כל היהודים" שמוכרחים שיהיו באחדות גמורה כדי שיזכו להשראת השכינה, ולכן מצוות היום בפורים משלוח מנות ומתנות לאביונים הם מצוות של בין אדם לחבירו, והם באים כדי להרבות את אהבה והאחוה בין איש לרעהו, ושכולם יהיו באחדות.

ויהי רצון שנזכה בקרוב ממש למה שאנחנו מתפללים בראש השנה ויום כיפור 'ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם', שנזכה לזה בגאולה העתידה בקרוב בימינו, אמן.

.....

## 'הבערה לחלק יצאת'

"לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת" (ל"ה - ג').

כתב רש"י, 'יש מרבתינו אומרים הבערה ללא יצאת, ויש אומרים לחלק יצאת'.

רש"י ביבמות (דף ו' ע"ב) מבאר למ"ד לחלק יצאת - שלא תאמר אינו חייב סקילה עד שיחלל שבת בכל מלאכות, לכך יצתה הבערה מן הכלל לחלק מה הבערה מיוחדת שהיא אב מלאכה וחייב עליה כרת וסקילה בפני עצמה אף כל שהוא אב מלאכה...!

והרא"ם כאן הקשה, דהרי המקושש [בפרשת שלח] חילל את השבת רק במלאכה אחת ונתחייב סקילה, וא"כ מוכח שאף על מלאכה אחת חייב ולא בעי' שיחלל שבת בכל המלאכות, ולמה לי קרא לחלק.

ותירץ, דעל מקושש יש לומר דהוראת שעה היתה אבל מדינא אינו חייב מיתה עד שיחלל שבת בכל המלאכות, ולכן בעינן קרא לחלק.

וכתב עוד, דהנה רש"י בפרשת מקושש כתב 'כי לא פרש מה יעשה לו - לא היו יודעים באיזו מיתה ימות, אבל יודעים היו שהמחלל שבת במיתה', ומבואר שידעו שחייב מיתה אך לא ידעו באיזה מיתה, וצריך לומר שזה היה לאחר שלמדו מהפסוק כאן שהבערה לחלק יצאת, ולכן היה פשוט להם שחייב מיתה אף על עבירה אחת אך לא ידעו באיזה מיתה.

ובספר כלי חמדה כתב ליישב באופ"א, דהנה התוס' בבבא בתרא (דף ק"ט ע"א ד"ה שנאמר) הקשו מדוע משה רבנו היה מסופק באיזה מיתה להמית את המקושש, הרי סתם מיתה האמורה בתורה היינו בחנק, וכל זמן שלא נתפרש שהמחלל שבת במיתה אחרת יהיה דינו בחנק, וכתבו התוס' 'ויש לומר דמסברא היה נראה לו שנדון בסקילה כעובד ע"ז, דבכל דוכתא אמר דדומה שבת לע"ז, והיינו דוקא במחלל שבת בפרהסיא אז הוא כעובד ע"ז, ולפי דבריהם יש לומר דלכך אין ראיה מהמקושש שחייבים גם על מלאכה אחת, דיש לומר דבאמת המחלל שבת חייב מיתה רק שמחלל בכל המלאכות, אמנם היינו דוקא בצנעא, אבל המחלל בפרהסיא שהוא כעובד ע"ז, ובאופן כזה חייב אף על מלאכה אחת, וכדאשכחן במקושש שנתחייב על מלאכה אחת מפני שהיה בפרהסיא.

.....

## מחלל שבת אפילו בשוגג חייב כפרה

"לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת" (שם).

המגיד הצדיק רבי שלום שבדרון זצ"ל סיפר שראה בכתבי זקנו המהרש"ם מעשה נורא, שפעם בליל שבת באמצע שנתו חלם המהרש"ם שהוא ניצב בבית דין של מעלה, ורואה איך שדנים שם על אחד מהאברכים בקהילתו שחייב מיתה בידי שמים על חילול שבת, למחרת בתפילה החליט המהרש"ם שרק אם יבוא אותו אברך מעצמו לדבר עמו, הוא יספר לו את מה שראה בחלומו, ולאחר התפילה ישב המהרש"ם במקומו ולמד, ואז ניגש אליו אותו אברך לברכת גוט שבת, והמהרש"ם סימן לו שימתין קצת, ומיד פרץ אותו אברך בבכי, ושח למהרש"ם שאתמול לפני כניסת שבת הוא ישב ועסק בתורה, ותוך כדי הוא עישן סיגריה, ולא שם לב ששקעה החמה, וכך בשוגג הוא

המשיך לעשן רח"ל גם לאחר שקיעת החמה וכעת הוא בא לקבל דרך תשובה, ואז סיפר לו המהרש"ם מה שהראו לו בחלום, ומיד סידר לו דרך תשובה למחלל שבת בשוגג כמבואר בדרכי משה (בסימן של"ד סק"ח), ואותו אברך זכה לאריכות ימים ושנים.

.....

## 'רחמנא ליבא בעי'

"והנשואם הביאו את אבני השהם ואת אבני המלאים לאפוד ולחשן" (ל"ה - כ"ז).

רש"י כתב שהטעם שהם התנדבו באחרונה, מפני שאמרו יתנדבו צבור מה שמתנדבין ומה שמחסירים אנו משלימין אותו כו'.

והנה בגמ' יומא (דף ע"ה ע"א) מבואר שכוונת הפסוק 'והנשואם הביאו' הכוונה לעננים ממש שהם הביאו את אבני השוהם ואבני המלואים, ולפ"ז צריך ביאור א"כ מדוע זה נכתב באחרונה אחרי כל התרומה, הרי מפת שוויים היה להם להיכתב בתחילה מפני יקרותם. ומבארים בזה, שאע"פ שערכם היה רב, מכל מקום יותר אהוב ורצוי לפני הקב"ה מה שהתנדבו עם ישראל שבא מרצון הלב, ורחמנא ליבא בעי, ואם היה איזה דבר שאיש ישראל התאמץ להביא אפילו שהיה לו קצת קשה, דבר זה אהוב מאוד מאוד לפני ה' יתברך, ומשא"כ מה שבא על ידי העננים אין בזה את המעלה של המאמץ ורצון הלב.

ועלינו להתחזק בידיעה שרחמנא ליבא בעי, וכל מחשבה שמוסיפים למעשי המצוות זה משבח ומעצים את המצוה לאין שיעור, ויתכן שתי אנשים שעשו במעשה החיצוני אותה מצוה ממש, אבל אצל השני זה היה במאמץ ובקושי או ביותר חשק והתלהבות, א"כ ערכו רב יותר מהראשון, ויזכנו ה' שנזכה לעשות רצונו בלבב שלם.

.....

## לימוד התורה רק ע"י עמל

"ויעש בצלאל את הארן עצי שטים..." (ל"ז - א').

כתב רש"י בד"ה ויעש בצלאל, לפי שנתן נפשו על המלאכה יותר משאר חכמים נקראת על שמו.

יש להקשות, מדוע רק אצל עשיית הארון נכתב ענין זה שבצלאל מסר נפשו יותר משאר החכמים, והרי בכל המלאכה הוא מסר נפשו יותר מאחרים.

ושמעתי בשם ראש ישיבת פוניבז' הגר"ש ליבוביץ זצ"ל [שהיארצייט חל השבוע, י"ח אדר] שאמר לפני מרן הגר"ז מבריסק זצ"ל ביאור נפלא בזה, דהנה אף שבכל המצוות יש מעלה גדולה כשהמצווה נעשית בעמל וטירחה, אך בלימוד התורה עצמה העמל אין זה רק מעלה אלא תנאי לדבר, וכמש"כ ברש"י בפרשת בחוקתי 'אם בחוקתי תלכו - שתהיו עמלים בתורה', שזהו תנאי הכרחי ללימוד התורה שזה יהיה בעמילות, והנה הארון שבו היו מונחים הלוחות הוא כנגד התורה וכמש"כ בחז"ל, וא"כ י"ל דלכך הקפידה תורה לכתוב את מסירות נפשו של בצלאל דוקא אצל עשיית הארון, להורות שאצל התורה ענין העמל והמסירות אל"ז רק מעלה אלא תנאי הכרחי לתורה, ומרן הגר"ז זצ"ל קילסו על זה.

לעילוי נשמת מחשובי תלמידי מרן החזון איש זצוק"ל הבאון רבי רפאל אביגדור יחזקאל ב"ר עזריאל ברש"ר זצ"ל • נלב"ע י"ח אדר ראשון תשע"ס • ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת ראש ישיבת 'אהבת אהרן' ומראשי כולל 'מורשה דעתי' הבאון הצדיק רבי שלמה בן הרב צבי יהודה אדלשטיין זצוק"ל • נלב"ע כ"ח אדר א' תשפ"ו • ת.נ.צ.ב.ה.

נתרם לעילוי נשמת מרת גילה זהבה בת הג"ר מרדכי ויינגרטן ע"ה • נלב"ע כ"ו כסלו תשפ"ה • ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת אשת חבר להאון הגדול רבי אביגדור יחזקאל ברש"ר זללה"ה • הרבנית הצדקנית דבורה ע"ה בת רבי יעקב שכטר זצ"ל • נלב"ע י"ב מרחשון תשפ"ה • ת.נ.צ.ב.ה.